

महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० चे
कलम २४-अ नुसार राज्य शिखर प्रशिक्षण संस्था
म्हणून अधिसूचित करणेबाबत - महाराष्ट्र राज्य
बिगर कृषी सहकारी पतसंस्था फेडरेशन लि., मुंबई.

महाराष्ट्र शासन
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग
शासन निर्णय, क्र. प्रशिक्षण-२०१९/ प्र. क्र. ९१/२२-स
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय (वि.) मुंबई -४०००३२
दिनांक : २४ मे, २०२१ .

- संदर्भ :**
- १) शासन परिपत्रक, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, क्र. प्रशिक्षण -१०१४/
प्र.क्र.२३/२२-स, दिनांक १० सप्टेंबर, २०१४.
  - २) सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, पुणे यांचे पत्र क्र.
    - i) ४-सआ/कायदा/क-२४क/मुं.वसि.पत.फे.मुंबई/प्र.क्रे.मान्यता/५८८/२०१९
दिनांक १३ ऑगस्ट, २०१९.
    - ii) ४-सआ/कायदा/क-२४क/मुं.वि.स.पत.फे.मुंबई/प्र.क्रे.मान्यता/६४०/२०१९
दिनांक १६ सप्टेंबर, २०१९.

प्रस्तावना :

महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० च्या कलम २४-अ मध्ये “प्रत्येक संस्था, राज्य शासन राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे विनिर्दिष्ट करील अशा, राज्य संघीय संस्थांमार्फत किंवा राज्य शिखर प्रशिक्षण संस्थांमार्फत आपले सदस्य, अधिकारी आणि कर्मचारी यांच्याकरीता सहकार शिक्षण व प्रशिक्षण आयोजित करील”, अशी तरतुद करण्यात आली आहे. महाराष्ट्राची आर्थिक पहाणी सन २०२०-२१ नुसार राज्यात ३१ मार्च, २०२० अखेर सुमारे २.१२ लाख सहकारी संस्था कार्यरत असून एकूण सभासद संख्या सुमारे ५.५ कोटी एवढी आहे. या संस्थांच्या संचालकांची संख्या सुमारे २५ लाखांपेक्षा जास्त असून कर्मचारी संख्या सुमारे ३.५ लाख आहे. सहकार कायद्यातील कलम २४-अ नुसार सहकारी संस्थेने तीचे सभासद, संचालक, व अधिकारी/ कर्मचारी यांना सहकार शिक्षण व प्रशिक्षण देणे अनिवार्य आहे.

उपरोक्त परिस्थितीत सहकार विषयक प्रशिक्षण देणा-या संस्थांना राज्य शिखर प्रशिक्षण संस्था म्हणून मान्यता देण्याकरीता संदर्भ क्र. १ येथील परिपत्रकान्वये निकष विहीत करण्यात आले आहेत. महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० च्या कलम २४-अ नुसार राज्यातील काही संस्थांना राज्यशिखर प्रशिक्षण संस्था म्हणून अधिसूचित करण्यात आले आहेत. तथापि, राज्यातील सहकारी संस्थांच्या सभासदांची मोठी संख्या लक्षात घेता व या सभासदांना ५ वर्षांमध्ये किमान एकदा प्रशिक्षण देणे बंधनकारक असल्याने अजुनही काही संस्था प्रशिक्षण संस्था म्हणून अधिसूचित करणे आवश्यक आहे. याअनुषंगाने महाराष्ट्र राज्य बिगर कृषी सहकारी पतसंस्था फेडरेशन लि., मुंबई यासंस्थेस महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० चे कलम २४-अ नुसार राज्य शिखर

प्रशिक्षण संस्था म्हणून अधिसूचित करणेबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. या संदर्भात सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीने केलेल्या शिफारशीस अनुसरून शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :

महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० मधील कलम २४-अ पोट कलम (१) याद्वारे प्राप्त अधिकाराचा वापर करून महाराष्ट्र राज्य बिगर कृषी सहकारी पतसंस्था फेडरेशन लि. मुंबई या संस्थेस राज्य शिखर प्रशिक्षण संस्था म्हणून याद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे. या संदर्भातील अधिसूचना राजपत्रामध्ये प्रसिद्ध करण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे. सदर संस्थेची मान्यता पुढील अटी व शर्तीच्या अधिन राहून देण्यात येत आहे.

१) महाराष्ट्र राज्य बिगर कृषी सहकारी पतसंस्था फेडरेशन लि. मुंबई या संस्थेने प्रशिक्षण केंद्राची इमारत व इतर सुविधांबाबत किमान पाच वर्ष कालावधीचा नोंदणीकृत भाडे करार करण्यात यावा. तदनंतर प्रत्येक पाच वर्षांनंतर पुढील पाच वर्षांसाठी नोंदणीकृत भाडे करार करून त्याचा अहवाल सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, पुणे यांना सादर करण्यात यावा.

२) वरील संस्थेने दिलेल्या प्रशिक्षणाबाबतचा तिमाही अहवाल सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, पुणे यांना सादर करण्यात यावा व त्या अहवालाची एक प्रत शासनाकडे पाठविण्यात यावी.

२. उक्त शासन निर्णय, महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक क्रमांक २०२१०५२४१२३२९६०१०२ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून निर्गमित येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने,

(प्रशांत र. पिंपळे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा.मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- २) मा.उपमुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा.मंत्री (सहकार) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा.विरोधीपक्ष नेता (विधानसभा/ विधानपरिषद) यांचे खाजगी सचिव, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ५) मा.राज्यमंत्री (सहकार) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) मा.मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्विच सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई

- ७) मा.अप्पर मुख्य सचिव (सहकार) यांचे वरिष्ठ स्विय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- ८) सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ९) सर्व विभागीय सहनिबंधक (प्रशासन/लेखापरिक्षण), सहकारी संस्था
- १०) सर्व उप सचिव/अवर सचिव/ कक्ष अधिकारी, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ११) अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य बिगर कृषी सहकारी पतसंस्था फेडरेशन लि., मुंबई
६/६०३, दुर्गा कृपा को.ऑप.हौसिंग सोसायटी, हनुमान चौक, नवघर रोड, मुंलुंड (पूर्व),
मुंबई-१४०० ०८१.
- १२) निवडनस्ती, कार्यासन-२२-स, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग.